

OSZTÁLYELNÖKI BESZÁMOLÓ*

LÁNG GÉZA

akadémikus, osztályelnök

Három évvel ezelőtt, amikor a Magyar Tudományos Akadémia átszervezése megvalósult, az Akadémia szerepe és felelőssége a magyar tudományos élet országos irányításában megnövekedett, Osztályunk előtt is új, megnövekedett feladatok álltak. 1970. február 3-án megtartott nyilvános osztályülésen előterjesztett, megvitatott és elfogadott osztályvezetőségi jelentés határozta meg teendőinket. Ez a jelentés a Központi Bizottság tudománypolitikai irányelveinek megvalósítását tűzte ki célul, és pontosan meghatározta Osztályunk és széles körű bizottsági hálózatunk tevékenységének fő irányát. A mostani osztályülésünknek az ad különös jelentőséget, hogy lejárt az osztályelnökség és a bizottságok tagjainak megbízatása, ezért nemcsak az elmúlt évben, hanem a megbízatás tartama alatt végzett tevékenységről kell számot adnunk.

Az elmúlt évek szokásának megfelelően az Osztály tevékenységéről készített részletes jelentést kinyomattuk, és az Osztály és a bizottságok tagjainak előzetesen megküldtük. Így mindenkinek alkalma volt azt előzetesen áttanulmányozni és véleményét kialakítani. A mai osztályülésünkön ezért nem szükséges minden kérdésre kitérnem, elegendő csupán a tudománypolitikai szempontból fontosabb kérdésekre összpontosítani a figyelmet, és felvázolni az elkövetkezendő időszakban esedékes teendők fő irányelveit.

3 év a tudomány fejlődésében még felgyorsult életritmusú korunkban sem hosszú idő. Különösen nem az agrártudományok terén, amelyeknél a kutatás ütemét gyakran a természet egy éves periódusa határozza meg. Egyes növénykultúráknál és számos állatfajnál a biológiai periódus még ennél is jóval hosszabb. Az egy-egy évben vagy néhány éves szakaszban megérlelődött új tudományos eredmény csírája hosszú évekkal előbb fogan meg és a kutatóhelyekben évről évre továbbfejlődve csak jóval később lát napvilágot, miközben már olyan próbákon is átesik, amelyek alapot nyújtanak annak megítélésére, hogy vajon életképes-e az új tudományos megállapítás. Mire megszületik, a gyakorlat próbáját is ki kell állnia.

* Elhangzott a nyilvános osztályülésen, 1973. május 7-én.

Az agrártudományok terén ezért ritkák a váratlan és látványos eredmények, mert a gondolat megszületésétől addig, amíg a tudományos kutatás termelőerővé válik, igen széles körben érintkezésbe kerül a termelés legkülönbözőbb szféráival és a termelést felső szinten irányítók és a gazdaságokban a termelést szervezők egyaránt figyelemmel kísérik azokat. Nem ritka az sem, hogy az eredmények, módszerek végleges beigazolódásuk előtt máris alkalmazásra kerülnek néhány gazdaságban. Az agrárszakemberek széles köre működik közre az új kipróbálásában, értékelésében és nem ritkán az új megállapítás, eljárás továbbfejlesztésében a termelést szervezők és irányítók is tevékenyen, alkotó módon részt vesznek. Gyakran ez is hozzájárul ahhoz, hogy nem könnyű egy új tudományos eredményt egy kutató vagy akár intézmény nevéhez kapcsolni, elhomályosodik, összeolvad az egyén és a szervezett teamek szerepe a nagy kollektív munkában. Éppen a termelést leghatékonyabban fejlesztő kutatásokra jellemző leginkább a fent vázolt folyamat.

Természetesen mindez nem csökkenti a tudományos kutatás jelentőségét és szerepét, sőt az új eredmények termelőerővé válását meggyorsítja és elősegíti. Mégis tisztán kell látnunk e jelenséget, mert egyébként a nem kellően tájékozottak körében a tudományos kutatás helytelen értékelésére, szélsőséges esetekben annak lebecsülésére vezethet, amely, ha szélesebb körben elterjedne, igen súlyos kárt okozhatna egész tudománypolitikánknak.

A kutatás és termelés szoros összefonódása végeredményben kívánatos és szükségzerű az agrártudományoknak úgyszólván valamennyi területén. Jelentősége a Központi Bizottság tudománypolitikai irányelveinek megvalósításában alapvető, és a mezőgazdaság iparszerű termelésének gyors kibontakozása idején különösen nélkülözhetetlen.

Amikor a mezőgazdaság szocialista átszervezése befejeződött, hangsúlytattuk, hogy a szocialista nagyüzemek megalakításával az intenzív termelésfejlesztésnek és a munkatermelékenység hatékony növelésének csak a kereteit teremtettük meg, a tartalmi fejlesztés nem könnyű feladata ezután következik. A népgazdaság irányításának új rendszere további jó lehetőségeket teremtett a termelőerők még gyorsabb fejlődésére. A kiépült nehéz- és könnyűipar, a kereskedelem megélénkülése mind nélkülözhetetlen volt a magasabb szintű élelmiszer-gazdálkodás kibontakoztatásához. Az új helyzetet felismerve alakította ki az agrártudományok tudományági felelőse, a Mezőgazdasági és Élelmiszerügyi Minisztérium az Akadémia Agrártudományok Osztályával együttesen a tudományos kutatás irányításának, szervezésének azt az új rendszerét, amely ma már általános megvalósításra került, amelyet a Tudománypolitikai Bizottság 1971 őszén megvitatott, és amelyről határozatában megállapította, hogy a kutatás jól szervezett, a kutatás irányítása és a kutatómunka tartalma összhangban van a párt tudománypolitikai irányelveivel.

Az új kutatásirányítási rendszernek azt a fő vonását kell most az előző gondolatmenettel kapcsolatosan hangsúlyoznunk, hogy a szak- és termelési

ágak vonatkozásában egyaránt komplexitásra törekszik mind vertikális, mind horizontális irányban. Ennek jelentőségét nem lehet túlértékelni, különösen nem most, amikor a szocialista nagyüzemek adta remek keretek hasznosítására mindinkább tért hódítanak a termelési rendszerek, amelyeket gyakran zárt technológiának is neveznek.

A tudomány által hirdett komplex szemlélet érvényesül ezeknél, és éppen ezért ha a kutatás során elért részleteredményeket helyesen illesztik be a rendszerbe, biztosított annak gyakorlati hasznosulása, termelőerővé válása. A múltban nem ritkán éppen a komplex szemlélet hiányában maradt el az új tudományos eredmény haszna. Számos példát ismerünk erre mind az állattenyésztés, mind a növénytermesztés területéről.

A termelési rendszerek és az azokkal összhangban levő komplex kutatási programok tehát zálogai a kutatási eredmények gyors elterjedésének a gyakorlatban. Ugyanekkor a termelői gyakorlat is sokkal közvetlenebbül befolyásolja a kutatási programokat, mint a múltban bármikor: pontosabban fogalmazza meg a kutatással szemben támasztott követelményeket, és a kérdés helyes feltevése már maga nagyban segíti annak megoldását.

A termelés fejlesztésének és a kutatási feladatoknak ilyen komplex értelmezése lehetetlenné teszi az autarchiás törekvéseket, rákényszerít a nemzetközileg elért új eredmények, más országokban kidolgozott hatékony eljárások hazai adaptálására, és a kísérletes kutatást azokra a területekre koncentrálja, amelyek a rendszer egésze szempontjából a leggyengébbnek, legkevésbé kidolgozottak tűnnek. A soktémájúság felszámolása és az erők koncentrációja régi törekvés, ez ma ebben az új kutatásszervezési rendszerben fokozatosan megvalósulhat.

Amikor most már néhány évi tapasztalat alapján az agrárkutatás irányításának és szervezésének új rendszerét helyesnek találtuk, fel kell hívni a figyelmet néhány olyan területre, ahol még felhasználatlan tartalékokkal rendelkezünk, ill. hiányosságok fékezik a kutatás hatékonyságát.

Gyakran hangzik el az a megállapítás, hogy az agrár-kutatóhálózat kiépült, az extenzív fejlesztésről az intenzív fejlesztésre kell áttérnünk. A feladatokat a jelenlegi kutatói létszámmal kell megoldani és nem a keretek bővítése, hanem a munka minőségének javítása, a kutatók szakmai színvonalának emelése a soron levő feladat.

Amikor az intenzív fejlesztés időszerűségével és szükségszerűségével egyetértünk, emlékeztetnünk kell arra, hogy az elkövetkezendő 5—10 évben bár mérsékelt, de némi létszámfejlesztés mégis szükséges. Ennek magyarázata a kutatók életkorának megoszlásában keresendő. Az 55 éven felüli kutatók létszáma a többi korosztály létszámához arányosítva kicsi, ami azt jelenti, hogy az elkövetkezendő 5—10 évben kevesebben fogják elérni a nyugdíj korhatárt, mint 10 év múlva. Ha tehát most csak annyi fiatal kutatót alkalmazunk, amennyi nyugdíjba vonul, a fiatal utánpótlás létszáma viszonylagosan

kevés lesz, éppen akkor, amikor a legnépesebb korosztályok hagyják el az iskolákat. Véleményem szerint alapos demográfiai felmérést kell végezni, és annak számszerű eredménye alapján dönteni a létszámkérdésben.

Amikor némi kapacitásbővítés szükségszerűségét hangoztatom, rá kell mutatnom arra is, hogy az egyetemi tanszékeken még mindig van kellően nem hasznosuló szellemi kapacitás. Ezt felismerve, a Mezőgazdasági és Élelmezésügyi Minisztérium az elmúlt 2 évben az ún. diszciplináris kutatás elősegítésére jelentős pénzügyi kereteket biztosított az egyetemek számára. Sajnos ezek a pénzügyi keretek nem fordíthatók munkabérré, márpedig a kutatás technikai végrehajtásához szükséges laboránsok, technikusok, fizikai dolgozók hiánya is akadályozza a tanszékeken a kutatás elmélyítését.

E fontos, de összességében nem nagy mértékű létszám-bővítés mellett a kutatásfejlesztés fő irányának intenzív irányba kell mutatnia. Ennek megvalósításához egyrészt a műszaki anyagi bázis erősítése, másrészt a kutatók, oktatók és a kutatásban részt vevő más dolgozók szakmai, politikai fejlődése szükséges.

Az agrárkutatások épületberuházás, műszaki fejlesztés terén az elmúlt 2—3 évben igen sokat fejlődtek. Új kutatási létesítmények, laboratóriumok, üvegházak, tenyészedeny-telepek épültek. Különösen nagy jelentőségű az agrárkutatás számára a Magyar Tudományos Akadémia Mezőgazdasági Kutató Intézetében, Martonvásáron felépült fitotron, amely nemzetközi vonatkozásban is figyelemre méltó létesítmény, és a hazai növényélettani, növény-nemesítési és növénykórtani kutatások számára korszerű, új lehetőségeket biztosít. Biztosak vagyunk abban, hogy kutatóink a fitotron segítségével olyan új tudományos eredményeket fognak elérni, amelyek lehetővé teszik a növénytermesztés további jelentős fejlesztését.

Az agrártudományok szempontjából ugyancsak nagy jelentőségűnek kell tartanunk a Szegedi Biológiai Központ létrejöttét és a korszerű módszerekkel megindult élettani, genetikai kutatásokat. Nemzetközi mértékkel mérve is igen jelentős új kutatóbázissal gazdagodtunk, és a Szegeden koncentrálódott szellemi és anyagi kapacitás minden bizonnyal hathatósan alá fogja támasztani a közvetlen termelés fejlesztésére irányuló agrárkutatásokat.

A MÉM fennhatósága alá tartozó kutatóhelyeken is úgyszólván mindennütt javultak a munka feltételei és, amit külön hangsúlyozni kell, az állattenyésztési kutatás anyagi feltételeiben is érdemleges javulás következett be. Az eredeti elgondolástól eltérően ebben az 5 éves tervben sajnos, nem kerülhetett sor az Állategészségügyi Kutató Intézet központi kutatóbázisának fejlesztésére. Meg van azonban minden remény arra, hogy az ötödik 5 éves terv elején ez a régen húzódó és a hatékony kutatás érdekében nélkülözhetetlen beruházás megvalósul. E kérdésben ugyanúgy, mint általában az intézetek fejlesztése, kutatómunkájuk koordinálása kérdéseiben a Természettudományi II. Főosztállyal legteljesebb az egyetértés és az együttműködés.

A tudományos munka intenzív fejlesztése érdekében legfontosabb a kutatók felkészültsége, képességeinek és ismereteinek rendszeres fejlesztése, valamint az eleven tudományos élet, vagyis a gondolatok, vélemények cseréje és harca, tudományos előadások és viták a kutatás műhelyeiben szűkebb körben, országos és nemzetközi szinten, szóban és írásban egyaránt.

A Magyar Tudományos Akadémia egyik legfőbb feladata éppen ennek kereteit, feltételeit megteremteni, egészséges, alkotó, tudományos közszellemet kialakítani.

A tudomány művelőinek kiképzését az egyetemeken kell megalapozni. Ha áttekintjük az elmúlt időszak eseményeit, megállapíthatjuk, hogy agrár-felsőoktatásunk tovább fejlődött, és oktató-nevelő munkájának színvonala lépést tartott a változott körülményekkel. Az egyetemek tanszékei fontos tudományos műhelyek és jelentős szerepük van mind a programozott kutatásokban, mind az ún. szintentartó kutatásokban. A Tudománypolitikai Bizottság 1972. decemberi állásfoglalása igen helyesen állapítja meg: „tudományos jellegű gondolkodásra csak olyanok nevelhetnek, akik maguk is kutatnak és közvetlen élményszerű tapasztalataik vannak az alkotó gondolkodásban”.

Igen fontos a tudományos dolgozók továbbképzése érdekében is az egyetemeken folyó kutatómunka. Mindezért a MÉM-mel kötött megállapodásunkban fontos helyet foglal el az egyetemeken folyó tudományos tevékenység rendszeres áttekintése.

Amikor a MÉM a feladat-finanszírozás elvét meghirdette, az egyetemek is igyekeztek bekapcsolódni a programozott kutatásokba, hogy a tudományos munka anyagi feltételeit biztosíthassák. E törekvés helyesnek ítéltető, mert hozzájárult az egyetemek és a kutatóintézetek kapcsolatának erősödéséhez, az egyetemi tudományos élet fellendüléséhez. Számos egyetem országos vagy tárcaszintű programok, feladattervek koordinálására is vállalkozott, és úgyszólván valamennyi tanszék kapcsolatba került valamelyik programmal. A programozott kutatásban való részvétel már azonban egyes esetekben túlzott tematikai koncentrálásra is vezetett és túlságosan sok kapacitást kötött le. Egyet kell értenünk a tudománypolitikai bizottság határozatával, mely szerint „nagy mértékű tematikai koncentráció nem indokolt az egyetemi kutatás terén, mert ez nem lenne összhangban az egyetemi kutatás azon hivatásával, hogy az ország általános tudományos színvonalát határozza meg, valamint ésszerű keretek között lehetőséget adjon egyéni témák kidolgozására, továbbá a széles körű tudományos gondolkodásra való nevelés érdekeit sem szolgálja”.

Az Akadémia nemcsak figyelemmel kíséri az egyetemeken folyó tudományos életet, hanem több tanszék kutató munkáját is jelentősen támogatja. Igen nagy jelentőségűnek tartjuk az Akadémiának azt az új segítségét, amelyet az egyetemi oktatók külföldi tanulmányútjaihoz, tudományos tanácskozásokon való részvételéhez nyújt. A jövőben is mindent igyekszünk meg-

tenni, hogy az akadémiai és nem akadémiai kutatóintézetek és egyetemek nemzetközi kapcsolata tovább fejlődjék.

Az egyetemeknek az alapképzésen túlmenően a doktori cselekmény és egyéb posztgraduális oktatási forma révén fontos szerepe van a tudományos káderek képzésében. Az egyetemi tanulmányi idő alatt különösen a Tudományos Diákkörök nyújtanak jó lehetőséget a kutatás módszereinek elsajátítására és a tudományos gondolkodás megalapozására. Az MTA Agrártudományok Osztálya ezért az Országos Diákköri Konferenciákat és egyéb alkalmakat is felhasznál e mozgalom figyelemmel kísérésére és támogatására.

Igen hasznos lépésnek bizonyult az egyetemeken létesített tudományos gyakornoki intézmény. Egyetemet végzett tehetséges fiataloknak gondtalan 2 évet lehet így biztosítani ahhoz, hogy megfelelő szakmai irányítással megtegyék az első kezdő lépéseket a tudományos kutatás terén, nyelvet tanuljanak, szakmai és politikai ismereteiket gyarapítsák. Célszerű lenne a gyakornokképzést úgy továbbfejleszteni, hogy a kutatóintézetek káderutánpótlását is szolgálhassa.

A tudományos fokozatok megszerzésére való törekvés jelentőségét nem csökkentette az egyetemi doktori cselekmény és a tudományos gyakornoki rendszer kibontakozása. Mindinkább arra kell azonban törekednünk, hogy a kandidátúra megszerzésének feltétele legyen az egyetemi doktorátus. Felül kell vizsgálni továbbá azt a jelenleg érvényben levő nézetet, hogy az egyetemi tanszékek és kutatóintézetek munkatársai csak kivételesen lehetnek aspiránsok azon megfontolás alapján, hogy a munkakörükben mind a megfelelő irányítás, mind a kutatás feltételei biztosítottak. Ez az aspiránsok számának jelentős csökkenéséhez vezetett, és nem kívánatosan eltolódott a kandidátusi fokozat megszerzésének az ideje. Vissza kell térnünk ezért a régi gyakorlathoz, és az arra érdemes oktatók és kutatók számára is biztosítani kell az aspirantúrát, hogy ezáltal meggyorsuljon és alaposabbá váljék mind a nyelv, mind a szakmai ismeretek elsajátítása, valamint a kutatómunka is elmélyültebb lehessen.

Az elmúlt időszakban a kutatásszervezés kérdései mellett Osztályunk mind több figyelmet fordított a tudományos élet elevenebbé tételére, előadások, vitaulések rendezésére. Ennek érdekében fejlesztettük tovább bizottsági rendszerünket, amely most már az agrártudományok egészét átfogja. A 12 bizottságunkat úgy szerveztük meg a MÉM-mel kötött megállapodás értelmében, hogy azok közös bizottságainknak tekinthetők. A tudományos élet, a gondolatok és vélemények cseréje és harca a bizottságok keretében folyik. Szorosán vett tudománypolitikai tevékenység mellett az elmúlt években előadások szervezése, a tudományos kutatás vagy a termelői gyakorlat szempontjából fontos módszertani kérdések és eredmények megvitatása eredményesen formálta a szakmai közvéleményt, a kutatók, oktatók tudatát, gyarapította ismereteiket, és elősegítette az egyes kutató műhelyek munkájának összehangolását.

Meggyőződésem, hogy a kutatások koordinálásának nem elhanyagolható alapvetően fontos módszere a rendszeres kölcsönös informálás, az állandó szellemi kapcsolat és a vitákban kikristályosodó azonos vagy közel azonos nézet. Ha végig tanulmányozzuk a bizottságok munkáját összefoglalóan ismertető jelentést, láthatjuk, hogy úgyszólván valamennyi fontos és időszerű tudományos kérdés és a termelés gyakorlatát érdeklő probléma napirendre került. Csak példaképpen említek néhányat a bizottságaink napirendjén szereplő témák közül:

- a tej- és marhahústermelés közgazdaságilag kívánatos arányainak meghatározása;
- a hazai szarvasmarha állomány gümőkór- és brucellamentesítésének tapasztalatai;
- az erdők ökonómiai osztályozása és a fahasználat fejlesztése;
- a nagyüzemi gyümölestermesztés fajta- és szaporítóanyag kérdései;
- a zöldségtermesztés fejlesztése;
- nagyüzemi sertéstelepek gépesítésének helyzete;
- közgazdasági jellegű oktatás helyzete a felsőfokú agrárintézményekben;
- a második tiszai vízlépcső és öntözőrendszerei fejlesztésével kapcsolatos kérdések;
- a minőségjavító növénynemesítés időszerű kérdései;
- búzatermesztésünk helyzete és fejlesztésének lehetőségei;
- a kajszigutaütés kóroktana;
- a talajértékelés módszerei;
- javaslat tudománytörténeti munkák megírására.

Igen jól bevált több bizottságunknak az a már hagyományos gyakorlata, hogy évente egy-egy vándorgyűlést rendez a termelőüzemben, kutatóintézetben, gyakran a Magyar Agrártudományi Egyesület tudományos társaságaival együttműködve, amelyeken egy-egy táj fejlesztési kérdései kerülnek napirendre. Ugyancsak nagy hatásúak azok a tudományos tanácskozások, amelyekeken lehetőség nyílik az egyes területeken elért újabb eredményekről tájékoztatást adni a széles közvélemény számára.

Bizottsági rendszerünkön lényeges változtatásra nincs szükség, csupán az Állattenyésztési Bizottságnál látszik indokoltnak 3 albizottság szervezése, éspedig:

- a) Tenyésztési albizottság (genetika, ökológia, tenyésztés-szervezés),
- b) Tartástechnológiai albizottság,
- c) Takarmányozási és takarmányozás-élettani albizottság.

A bizottságok munkaköre kialakult, szükséges azonban ezt most már rögzíteni. Ezért minden bizottságnak el kell készíteni az alapokmányát, mely meghatározza a bizottság feladatkörét és helyét az Akadémia szervezetében.

A bizottsági tagok újraválasztására is most kerül sor. Az Akadémia

elnöksége javasolja, hogy a bizottságok újjáalakításakor az osztályok arra törekedjenek, hogy a bizottságok személyi összetételében is tükröződjék tevékenységük országos jellege. A tagok legalább egyharmada olyan, lehetőleg fiatal kutató, oktató legyen, aki a mostani időszakban nem volt tag. Akadémikusokon, intézetek vezetőin és állami vagy társadalmi szervezetben dolgozókön kívül olyanok lehetőleg ne kerüljenek újjáválasztásra, akik az utóbbi 2 egymás utáni időszakban egyfolytában tagok voltak. Törekedni kell a fiatalok és a nők arányának növelésére.

Egyetértve a javaslatokkal, június hó végéig újjászervezzük bizottságainkat. Ezt az alkalmat kívánom felhasználni arra, hogy köszönetet mondjak bizottságaink elnökeinek, titkárainak és tagjainak az eltelt 3 év alatt kifejtett igen eredményes munkásságukért és kérem, hogy az újválasztásukig végezzék változatlan összetételben tervüknek megfelelően munkájukat.

A könyv- és folyóiratkiadási politikánkban jelentős változás nem történt. Csupán az Agrártudományi Közlemények szerkesztésében egyre következetesebben igyekeztünk megvalósítani azt az elvet, hogy e folyóirat az Osztály tudományos életét tükrözze. A megjelent anyag zömét az Osztály rendezvényein elhangzott előadások, továbbá a bizottsági ülések napirendjén szereplő és szélesebb kört érdeklő vitaanyagok teszik ki. Állandó rovatként szerepel a bioszféra védelmével kapcsolatos tanulmányok ismertetése is. Újabban megkezdtük a doktori- és kandidátusi értekezések ismertetését, hogy az ezekben levő új tudományos eredmények minél szélesebb körben ismertekké váljanak. Az Osztálynak ez a folyóirata nemcsak a kutatók, hanem a termelésben dolgozó szakemberek érdeklődésére is számot tarthat.

Összefoglalóan megállapítható, hogy az elmúlt időszakban szervezettebb lett az agrárkutatás, javult a kapcsolat a termelési gyakorlattal, a termelési rendszerek meggyorsították a kutatási eredmények termelőerővé válását. Javultak a kutatás anyagi feltételei. Pezsgőbbé vált a tudományos élet, meggyorsult és kiszélesedett az ismeretek áramlása, cseréje és élénkebbé váltak a szakmai viták. A kutatás személyi feltételei is javultak, és a tudomány művelőinek képzése és továbbképzése szervezettebbé vált. Mind e nagyszerű eredmények mellett nem tudott kiépülni megfelelően szoros és állandó munkakapcsolat, információcsere és kölcsönös egymásrahatás az alap- és társtudományokkal. Jelentős új eredmények pedig az alap- és társtudományokkal való nagy felületi kapcsolódás nyomán várható. E kapcsolatok megteremtése és továbbfejlesztése az Akadémia fontos feladata.

Tisztában kell lennünk azonban azzal, hogy ez nemcsak szervezési kérdés és közös bizottságok létrehozása vagy a bizottságokba való kölcsönös delegálás önmagában nem sokat segít. A tudomány művelőinek szemléletét és ismeretének körét kell megváltoztatni. A társ- és alaptudományok eredményeit csak az hasznosíthatja, aki azokban a tudományokban is némi jártasságra tesz szert. Az agrártudományok megismerése is nélkülözhetetlen az alap- és társ-

tudományok művelői számára. Csak így alakulhat ki termékeny és alkotó együttműködés, csak így termékenyíthetik meg egymást a tudományok, és ezért az egymás mellett fejlődő tudományterületek csak így elégíthetik ki a társadalomnak a tudományos munkával szemben támasztott igényeit, követelményeit.

Osztályunknak legfontosabb feladata ezért az elkövetkezendő időszakban az élő- és élettelen tudományok, a közgazdasági és társadalmi tudományok, valamint az agrártudományok sokoldalú kapcsolatának elősegítése, hogy munkásságunkkal hathatósan elősegíthessük az élelmiszer- és fagazdaság fejlődését.